

Motion till riksdagen 2011/12:Kr241

av **Tina Ehn m.fl. (MP)**

Förhandsprövning av nya tjänster inom public service

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa kravet på förhandsgranskning av vissa tjänster hos Sveriges Radio och Sveriges Television m.fl.

Motivering

Regeringen beslutade under det gångna året om förhandsprövning av nya tjänster inom public service, i Sverige. Beslutet väckte mycket uppståndelse och ifrågasattes från många håll i samhället; kritiken handlade främst om att regeringen väljer att genomföra en inskränkning av public service-företagens oberoende ställning. Och frågan om förslaget strider mot yttrandefriheten lyftes genom en anmälan av en av riksdagens ledamöter till konstitutionsutskottet för prövning. Konstitutionsutskottet fann i sitt betänkande (2010/11:KU20) att regeringens beslut om förhandsprövning av nya programtjänster hos public service-företagen inte stod i strid mot yttrandefrihetsgrundlagens censurförbud då det ekonomiska stöd som public service-företagen får kan förenas med vissa villkor, så kallade anslagsvillkor, som regeringen beslutar om. Men villkoren måste samtidigt ha stöd i de allmänna riktlinjer som har beslutats av riksdagen. KU ifrågasatte om så har varit fallet när det gäller förhandsprövningen. Det faktum att förhandsprövningen ska innehålla en bedömning av tjänstens påverkan på marknaden nämndes inte i regeringens proposition eller i den bakomliggande utredningen. Utskottet ansåg även att det kan ifrågasättas om det villkoret går att kombinera med public service-företagens oberoende ställning. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Det handlar om att regeringen i stället för att styra yttranden inom public service-företagen genom grundlagarna och riksdagen, valt att styra genom införande av anslagsvillkor, villkor som regeringen själv beslutar om. An-

Fel! Okänt namn på

slagsvillkor infördes i samband med den nya radio- och tv-lagen för ganska länge sedan och kom till för att regeringen ska kunna ställa krav på ekonomisk redovisning och revision och vid uppbyggnad av nya lokalstationer med mera. Det har inte med programverksamheten att göra utan gäller detaljer i ekonomin.

För att skydda oberoendet och självständigheten har vi ett system där public service-företagen inte är en statlig organisation som styrs direkt av regeringen. Om det ska ske stora förändringar måste man gå via riksdagen och sändningsvillkoren. Det ska tas beslut i riksdagen som ska föregås av en prövning av om förändringen är förenlig med yttrandefrihetsgrundlagen och radio- och tv-lagen. Det är garantin.

När regeringen går via anslagsvillkoren och förändrar stort som smått och påverkar förutsättningarna för public service-företagen gör man en kringgående rörelse för att slippa riksdagens bedömning. Man kan inte tolka det på något annat sätt. Det är inte meningen att anslagsvillkoren ska användas på detta sätt.

I paketet om förhandsgranskning finns en formulering om att de nya tjänsternas marknadspåverkan ska bedömas och behandlas av konkurrenterna. De ska sedan ge besked om de tycker att det påverkar deras förutsättningar och marknad. För oss är det ganska uppenbart att syftet då är att påverka public service-företagen långsiktigt.

Ska man genomföra förändringar som långsiktigt underminerar möjligheterna för public service-företagen att klara av sitt uppdrag som det ser ut i dag ska man gå genom riksdagen. Beslutet ska tas av riksdagen här i kammaren och helst av en bred majoritet så att vi inte ändrar grundläggande förutsättningar kortsiktigt.

Oavsett det så upplevs hela förslaget och beslutet om förhandsgranskning som en viljeinriktning från alliansregeringen om att inskränka public service-företagens roll i Sverige, något som ifrågasätts av många. Det är också så att public-service-företag har ett antal ansvarsområden som ska spegla vårt gemensamma samhälle och således arbetar för att leva upp till dessa, vilket också visat sig ske. Det kan handla om att granska myndigheter, ett speciellt ansvar för folkbildning, ett speciellt ansvar för att spegla och granska händelser på kulturlivets olika områden och att beakta språkliga och etniska minoriteters intressen, för att nämna några.

Sammanfattningsvis anser vi att den av regeringen införda förhandsgranskningen av nya programtjänster inom public service-företagen kan och ska ifrågasättas ur ett yttrandefrihetsperspektiv, ur ett demokratiperspektiv och ur perspektivet att Sverige skall ha en fri och obunden public service.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser vi att riksdagen ska ge regeringen till känna att kravet på förhandsgranskning av vissa tjänster inom public service-företagen ska avskaffas.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 30 september 2011

Tina Ehn (MP)

Peter Eriksson (MP)

Jan Lindholm (MP)

Mats Pertoft (MP)